

Norðoyar- stevnan — ársins fyrsta summarstevna

Á Norðoyastevnu helt Hallstein Sigurðsson hesa røðuna, sum vit prenta í heilum líki:

Hvat er vakrari enn tvey leiðani ungfolk, sum í livsgleði og trúgv uppá livið kyssa hvønn annan góða nátt og vóna, at í morgin verður aftur ein dagur og teirra litla kærlekssól fer at lýsa líka so bjart tá.

Tey ungu fersta búgvuttan pengar. Tey ungu ferðast víða uttan veingir. Tey ungu liva dagin á myrkari nátt. Nokur eru ung alt livið.

Vit kenna tó einki land har sólin altíð skínur. Innimillum koma grá skyggj. Eisini heima hjá okkum og vilja myrkaleggja ta mennandi livsglæmu.

Tá vit siggja føroyskan ungdom dystast og skemta sær á eini summarstevnu, sum her á Norðoyastevnu, fær ein ta fatan at her er alt væl vorðið, og at eitt ungdomsár ikki viðkemur okkum.

Eg hitti eisini røtleys ung, sum eru í dørhuga, uttan arbeiði, við óvissu fyri framman og doyvd í fríðini. Hoyri skelkandi tíðindi, har ung eru lóstaði... ella at ein lógarpargraf hevur frátikið teimum rættin at verða millum okkum, og gerist eg alt meira sannfordur um, at livið ikki er ein dansur á rósum, og at vit mugu finna rætta steivið, um vit øll skulu verða í ringinum.

Ungdómurin er sum rósan. Vøkur tá ið hon sleppur at grógvá frí, men hon fólarn skjótt, tá ið onkur vil eiga hana, kvettir stelkin og setir hana í eitt-hvørt glas.

Ti er tað ein givin rættur, at tey, sum skulu vaksa upp í Føroyum, skulu eiga møguleikan at mennast. Óansæð hvør tú ert, skalt tú kunna fáa tær útbúgving og eiga rættin til at arbeiða og búgva í tínum egna landi.

Vit noyðast at ásanna, at ongin av okkum skal eiga frymun. Men so er

Hallstein Sigurðsson

ikki í dag.

Summi verða borin á lógvum og onnur sleppa ikki at grógvá hvør dugur og hvat skapanarverk býr í teimum.

At øll hava sama kjans er ikki sannleiki.

Vit búgva í einum litlum landi, vit skylda nógv, hava lænt pengar til at fáa vinnuhjólina at mala. Vit skulu øll gjalda rokningna.

Tá ið ungdomur biður lova sær við einum av teimum góðu skipunum, spyrja vit hvør ert tú og hvør eigur teg. Soleiðis er eisini á landi, mannarnum uppliva vit í skúlum, á læruplássum til at arbeiðis. Øll ynskja vit eitt gott arbeiði, hanpuligan bústað, vinir, kærleika og nokur av okkum «eitt orð at siga».

Men vit mugu gera pláss fyri øllum.

Eisini fyri teimum arbeiðsleysu, teimum sjúku, veiku og teimum gomlu, men ikki minst teimum smáu og ungu sum eru okkara framtíð.

Tað er ikki so lætt at vera barn og ung í dag. Hóast tær materiellu umstøðurnar eru fleiri og húsini stórra.

Hvar skulu bornini vera? Hvar skal ungdomurin fara?

Tit eldru minnast, hvussu bygdin var út fyrr. Burtursæð frá sjóvarmálanum, so var bygdin eitt trygt stað hjá børnunum. Men hvussu er vorðið í dag? Samfelagsbroytingarnar hava verið so skjótar, at vit ikki hava fingið fótast okkum. Vit hava ikki í nóg stóran mun verið før fyri at stýra gongdini, á einum øki, har

tað kanska var mest neyðugt, nevniliga í okkara dagliga umhvøvi. Tað er tiskil bart út sagt livsfarligt hjá børnun og gomlum at fara út fyri dyr.

Har skylda vit tí yngsta eins og tí elsta ættarliðinum at gera nakað heilt álvarsligt. Vit eiga at tryggja vegir og vegamót. Vit eiga at leggja íbúðarøki soleiðis, at fólk verða prioriterað fram um bílar. Vit eiga at byggja dagsstovnar og frítíðarheim. Vit eiga snøgt sagt, at innrætta hetta samfelag so, at tað skal vera gott at vera barn og ungur, at vit trygt kunu seta børn í verðina. Tá vil samfelagið av tí sama gerast gott fyri øll menniskju at liva í.

Eg nevndi, at tey ungu byggja uttan at hava pening — hetta skal sjálvsagt takast við fyrivarni. Eftir stendur tó, at tað er heilt ómetaliga tungt hjá ungfolki at fáa sær tak yvir hovðið.

Eg kundi tí havt hug at spurt, um tað nú ikki er upp á tíðina, at vit viðurkenna, at hetta, at fáa tak yvir hovðið ikki bert viðkemur tí einstaka, men at hetta eisini er ein samfelagsuppgáva.

Einki er so drepani fyri børn og ung, sum vánalig íbúðarviðurskipti. Tað má tí vera bæði rætt og rimiligt at krevja, at okkara myndugleikar hátíðarhalda altjóða ungdomsárið við at bota um húsalánsgrunn og íbúðargrunn, so hesir báðir grunnar frá at vera eitt iskoyti, gerast hovudsálit. Ið hjá teimum mongu ungu, sum í dag ganga og stúra fyri hesum sjálvsgada rætti — at setast í búgv.

Árið er av ST lýst sum altjóða ungdomsár undir heitinum mening, útbúgving og friður. Hvi hevur ST valt at lýsa 1985 sum ungdomsár, kunnu vit spyrja. Svárið má vera, at hesin stovnur metir ungdomin og ungdomsspurningar at hava stóran týdning fyri allan heiminn.

Hetta kann eisini merkja, at ein vil minna á alt tað, sum ung um allan heim hava til felags — at tað er meira sum bindir saman enn sum skilir, hóast umstøðurnar eru ógvuliga ymskar.

Eg kann bert nevna, at milliónir av børnum og ungum svøltu, meðan stórveldini nýta milliardir til vápn og krígsgutgerð.

Hevur hetta nakað við altjóða ungdomsárið at gera? Ja, tað haldi eg. — Júst hetta, at tað í öldir hevur verið vanligt at senda ungdom úr ymsum

londum út at berjast móti hvørjum øðrum.

Henda gongd er sum tit øll vita endað við, at stórveldini nú eru før fyri at týna alt liv á jørðini fleiri ferðir. Við hesum hótta hernaðarveldini ungdomsins dýratu ogn. Nevniliga eina vónrika framtíð. Einasta vón móti hesi hótta er, at heimsins ungdomur fæst at fata, at tey ungu eru felags um hesa jørð, at tey í felag mugu siga nei til at liva í ævigum ótta fyri eini heimsumfatandi týning — at tey krevja at vápnamilliardirnar verða brúktar til mat, at stórveldini smíða svorð síni um til plógvjörn fyri at nýta tað fyra túsund ára gomlu myndina hjá Jesaja profeti.

Framhald av síðu 9

vorðin eiturevni, sum tilætlað ella av óvart verða spjadd í náttúruni og ávirka stórar partar av umhvørvinum.

Tað er eyðvitað, at evni, ið lættliga oyðileggjast, kunnu ikki ávirka stórar partar av umhvørvinum. Tey eru nevniliga óskaðiliggjörð áðrenn tey náa at gera tað. Fyrsta treytin fyri, at eitt evni kann nevnt umhvørvis-eitrandi er tiskil, at tað bert spakuliga verður týnt í náttúruni.

Eitt evni, sum ikki verður upptikið av livandi verum, kann heldur ikki gera nakra størvegis eitrandi ávirkan. Umhvørvis-eiturevni eru sjálvsagt so vorðin evni, ið eru haldgóð, og sum samstundis lætt verða upptikin og goymd av plantum, djórnum og menniskjum. Vit skulu seinni siggja nokur dømi um hetta.

DDT —

vón og vónbrot

DDT, eitt evni, ið verður nýtt móti smákyktum, man vera tað best kenda dømi um umhvørvis-eitur millum manna. Tess vegna verður hetta evnið ofta sett í samband við

Vit eru á Norðoyastevnu. Vónandi í góðum veitslulag. Vit koma í øllum ættum av landinum. Norðoyastevnan er ársins fyrsta summarstevna og hon hevur altíð borið orð fyri at vera bæði hugnalig og stuttlig. Eg vil enda við at ynskja øllum eina framhaldandi góða stevnu, og heita á øll ung sum eldri at gera sitt til, at júst henda stevna verður góð at minnast aftur á.

Góða Norðoyastevnu!

vittfevnandi skaðarín á plantur, menniskjur og djór.

Í fyrstuni, tá ið DDT varð tikið í nýtslu, høvdu menn tó stórar vónir um at sleppa sær av við skaðakyktum. Nokvar at hesum vónum hildu eisini. Ymsar sjúkur, ið koma at smákyktum, fyrst og fremst malaría og gula-sótt hevur tað í stóran mun eydnast at basa. Ein kanning frá 1953 visir, at tá hevði DDT bjargað fimm miljónum livum og forðar fyri hundrað miljónum sjúkratilburðum.

Síðan tá hava vit tó fingið stórra kunnleika um vandan við DDT, ið m.a. rakar nervaskipanina og um onnur ókend evni. Til tess at verja heilsu okkara, hava vit sett eitt hægstamark fyri loyvdari nøgd av dálking og eiturevni í luftini, vatni og matverum. Men grundir eru eisini til at verja heilsu náttúrunnar. Sambandið millum tær ymsku skepnurnar og samband teirra við umhvørvi teirra ferir við sær, at eisini menniskjan at enda verður rakt av vánaligu heilsu náttúrunnar. Umhvørvisdálkingar kunnu tiskil — eisini tá tær raka maðkar ella hagasóljur — vera ein hóttað móti heilsu okkara.

HONDA
lak&rust
garanti

-findes ikke bedre